

στ. 10 φράσις τοῦ Ἡσαΐου: πορεύθητι καὶ εἰπὸν τῷ λαῷ τούτῳ... ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνήτε καὶ βλέποντες βλέπετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐκεῖ εἶναι ἐνεστώς, ἐδῶ ἀόριστος. Ἐρ. 78 στ. 18. τοῦ ἐνανθρωπίσαντος λόγου. Γραπτέον ἐνανθρωπήσαντος. Εἰς τὸ κριτικὸν ὑπόμνημα δὲν ἀναγράφονται αἱ ὀρθογραφικῆς φύσεως γραφαί, εἶμαι περίεργος ὅμως ἂν οἱ γραφεῖς τῶν κωδίκων γράφουν ἐσφαλμένως ὅλοι τὴν λέξιν ταύτην. στ. 164 ἢ μὴ συνακινήτῃσει καὶ ἡ κίνησις. Γραπτέον συνακινήτῃσει. Ἐρ. 79 στ. 1 Μωσῆς, 12 Μωσῆς, 31 Μωσεῖ, διπλοτυπία ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως. Ἐρ. 80 στ. 330 ἐνανθρώπισιν γραπτέον ἐνανθρώπησιν Ἐρ. 183 στ. 46. εἶπειεν ἂν τις τῶν εὐσεβῶν διόρ. Westerink Οἱ κώδικες γράφουν εἶποιεν ἂν τις τῶν εὐσεβῶν, τὸ τις ὑποκείμενον εἶναι ἐνικός καὶ τὸ εἶποιεν πληθυντικός καὶ ἡ παράξευξις σόλοικος. Εὐρίσκω εὐφρεσάτην τὴν εἰκασίαν τοῦ συγγραφέως ὅτι ἐδῶ ὁ Φώτιος μετεχειρίσθη τὸν οὐχὶ ἀσυνήθη τύπον τοῦ ἀορ. α' εἶπα καὶ εἰς τὴν εὐκτικὴν ἀντὶ τῆς ἀ' μορφῆς τοῦ γ' προσώπου εἶπαι μετεχειρίσθη τὴν β' ἢ αἰολικὴν εἶπειε, διορθώσας εὐστοχώτατα τὸ κείμενον.

Αἱ διατυπωθεῖσαι ὀλίγαι διαφοραὶ εἰκασιῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουν ἀξίαν μείζονα τῆς διαφόρου ἐκτιμήσεως, ἐν μέσῳ τοῦ ἀπεράντου κειμένου μετὰ ἀτελευτήτους φθοράς, κενά, ποικιλίας γραφῶν καὶ πολλῶν αἰνιγμάτων, ἐπικυροῦν μᾶλλον τὴν βαθεῖαν γνῶσιν τῆς γλώσσης τοῦ Φωτίου ὑπὸ τοῦ ἐκδότη τοῦ Westerink καὶ τὸ ἀσφαλές του κριτήριον, μὲ τὸ ὅποιον κατάρθρωσε νὰ μᾶς παραδώσῃ ἓνα κείμενον ἀπολύτως ἀξιόπιστον, ἀναμένομεν δὲ μὲ εὐλόγον ἀνυπομονησίαν καὶ τὸν τελευταῖον τόμον τῶν Ἀμφιλοχίων, διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἱερός ἀνὴρ Φώτιος προσεπάθησε νὰ εἰσδύσῃ εἰς ἀνάλυσιν βαθεῖαν ὑψηλῶν θεολογικῶν θεμάτων καὶ μυστικῶν ζητημάτων. Αἱ ἀπαντήσεις του εἰς τὰ ἐρωτήματα εἶναι πλήρεις σοφίας, παρὰ ταῦτα ὅμως, ὡς δεικνύουν τὰ ἐπὶ τῆς ῥᾶς σχόλια τῶν ἀναγνωστῶν, ἐκτὸς τῶν ἐπαίνων καὶ τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ κάλλους των, αἱ ἀπαντήσεις ἐπέσπασαν καὶ παράπονα ἀνεπαρκείας τινῶν. Πάντως ὁ οἶκος Teubner καὶ ὁ καθηγητὴς Westerink μὲ τὸ μέγα ἔργον τοῦ Φωτίου ἔδωσαν μεγάλην ἱκανοποίησιν εἰς τοὺς φιλολόγους καὶ τοὺς θεολόγους παραδῶσαντες εἰς τὸ κοινὸν τῶν ἐπιστημόνων κεκαθαμένον καὶ σαφὲς τὸ ἔργον τοῦ ὡς μεγάλου θεωρηθέντος Βυζαντινοῦ θεολόγου καὶ λογιωτάτου πάντων τῶν συγχρόνων καὶ μεταγενεστέρων του.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Vettii Valentis Antiocheni Anthologiarum libri novem. Edidit David Pingree, Teubner, Lipsiae 1986, XXI+583, τιμὴ Leinem 168. M- (Οἰετίου Οὐάλεντος Ἀντιοχέως Ἀνθολογιῶν βιβλία ἑννέα).

Ἡ Ἀστρολογία ἀποτελεῖ πρεσβυτέραν ἀδελφὴν τῆς Ἀστρονομίας, εἶναι παναρχαία καὶ συνδέεται πρὸς τὴν πίστιν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι ἡ μοῖρά του εἶναι κατὰ τινα τρόπον προδιαγεγραμμένη ἄνωθεν. Ἡ βουλὴ τῶν θεῶν ἐφανερώνετο μυστικῶς διὰ διοσημειῶν, τὰς ὁποίας ἠδύνατο νὰ διαγνώσῃ πεπειραμένα καὶ προικισμένα ἄτομα, οἱ μάντιες καὶ οἱ μεγάλοι ἱερεῖς τῶν ἀνατολικῶν θρησκειῶν ἢ προφήται. Ἐξεδηλοῦντο κατὰ τὴν πίστιν τῶν παλαιῶν ἀνθρώπων αἱ προδια-

γραφαι τῆς μοίρας τοῦ ἀνθρώπου καὶ διὰ τῆς θέσεως καὶ ἀλληλοσυσχετίσεως τῶν ἀστέρων καὶ διὰ τῶν ζωδίων καὶ τῶν πλανητῶν, ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. Τὰ μηνύματα τῶν ἀστέρων συνελάμβανον καὶ ἡμῆνευον εἰδικὰ πρόσωπα, οἱ ἀστρολόγοι, τῶν ὁποίων ἡ ἀρχὴ ἀνάγεται εἰς τοὺς ἀρχαίους αἰῶνες πρὸς τοὺς βιβλωλίους καὶ τοὺς χαλδαίους, παρ' Ἑλλήσι δὲ καὶ εἰς τὸν Ὀρφέα, τὸν ἀρχαιότατον θρησκευτικὸν ποιητὴν τῶν Ἑλλήνων. Εἶναι ἀφάνταστος ἡ ἔκτασις τῆς πίστεως εἰς τὰς προρρήσεις τῶν ἀστρολόγων μεταξὺ τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡγετῶν καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Τὴν πίστιν αὐτὴν μαρτυροῦν τὰ ἀπειράριθμα ἀστρολογικὰ βιβλία τοῦ καταλόγου κωδίκων Ἀστρολόγων. Ὁ Οὐδέτιος Οὐάλης (ἀκμάσας κατὰ τὸ β' ἡμισυ τοῦ II αἰῶνος μ.Χ.), οὐτινος τὴν ἔκδοσιν Pingree ὑπὸ τοῦ οἴκου Teubner παρουσιάζομεν, ἀποτελεῖ ἓνα τῶν κυριωτέρων ἐκπροσώπων τοῦ εἴδους. Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινοῦ περὶ αὐτοῦ μαρτυρεῖται καὶ ἐκ τοῦ πίνακος τῶν ἐκδόσεων τοῦ βιβλίου του (σελ. XVI-XVII τοῦ προλόγου), διὰ 21 ἐκδόσεων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1532 μ.Χ. μέχρι 1982.

Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι τὴν ἀνοθεν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, δυναμένην νὰ διαγνωσθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας τῆς γεννήσεως, ὑποστηρίζουν ἐπιστήμονες καὶ σήμερον, προβάλλοντες τὸν βιολογικὸν ρυθμὸν ἐντάσεως καὶ ὑφέσεως τὸν διέποντα τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου καὶ σχετιζόμενον πρὸς τὸν χρόνον τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. Τοῦναντίον κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Σουΐδα (ιδεὲ Λεξικὸν Liddell-Scott-Σιδέρη s.v. β λ α κ ε ν ν ὀ μ ι ο ν) ὁ φόρος τῶν ἀστρολόγων ἐχαρακτηρίζετο ὡς φόρος βοσκῆς τῶν βλακῶν εἰς τὸν λειμῶνα τῶν ἀστρολόγων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Ἡ παρούσα ἔκδοσις ἔχει ἐκπονηθῆ μετὰ περισσῆς ἐπιμελείας. Εἰς τὸν λατινικὸν πρόλογον (V-XVII) ἐξιστορεῖται ἡ τύχη τοῦ περὶ τὸ 175 μ.Χ. συγγραφέντος κειμένου, ἢ πραγματικῶς εἶτε εἰκαζομένου ὡς ἀνήκοντος εἰς αὐτόν. Τὸ κείμενον στηρίζεται εἰς γραπτὴν παράδοσιν καλουμένην **α** καὶ ἀναγομένην μεταξὺ τῶν ἐτῶν 455-504 μ.Χ. Ἡ παράδοσις αὕτη ὑπέστη φθορὰν κατὰ τὸν VII αἰ. καὶ ὑπέστη ξένας παρεμβολὰς ἄγνωστον πότε ἀκριβῶς ἐπισυμβάσας. Ὁ ἐκδότης καθορίζει δύο κυρίας πηγὰς, τὴν τοῦ κώδ. **M** καὶ τοῦ **V** καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἐξαρτώμενα ἀπόγραφα. Ἐκ τῆς μελέτης καὶ τῆς ἀναλύσεως τῶν στοιχείων, οὐσιαστικῶν καὶ τυπικῶν, ὁ DP. καταρτίζει τὸ στέμμα τοῦ **M**, εἶτα τὸ στέμμα τοῦ **V** καὶ τέλος τὸ γενικὸν στέμμα τῆς παραδόσεως **α**. Εἰς τὸ ἐκ τῶν χειρογράφων προκῦπτον ἔργον τοῦ Οὐδέτιου Οὐάλεντος συνάπτονται καὶ ἄλλα κείμενα βυζαντινὰ ἀποδιδόμενα εἰς αὐτόν καὶ ἀκόμη μερικὰ ἐκ βυζαντινῶν ἀστρολογικῶν πραγματειῶν ἀποδιδομένων εἰς αὐτὸν σιωπηρῶς ὑπὸ τύπον μνειῶν. Τὰ κείμενα ταῦτα συλλεγέντα ἐκ πλείστων κωδίκων κατανέμονται εἰς 23 παραρτήματα (Appendices). Ὁλόκληρον τὸ κείμενον τῶν ἐννέα βιβλίων τῶν Ἀνθολογιῶν καταλαμβάνει τὰς σελ. 1-367. Τὰ βυζαντινὰ σχόλια σελ. 367-368 καὶ οἱ Appendices I-XXIII ἀπὸ σελ. 369-455. Τὰ παραρτήματα VIII, XIII καὶ XVIII ἕως XX, προερχόμενα ἐξ ἔρμητικῶν βιβλίων καὶ τοῦ κανόνος τοῦ Πτολεμαίου ἔχουν γραφὴν λατινιστί. Εἰς τὰς σελ. 456-583 περιέχονται οἱ Πίνακες α) Ἑλληνικοί: auctorum, hominum aliorum Stellarum deorum mensium, Geographicus, verborum (456-574). Καὶ β) λατινικοί: Index hominum, hominum astronomicorum, verborum (575-583).

Ὁ Οὐδέτιος Οὐάλης ἀναφέρει τὸν Ὀμηρικὸν στίχον Z 488 μοῖραν δ' οὐ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν καὶ προσθέτει: Νενομοθέτηκε γὰρ ἡ εἰμαρμένη ἐκάστω ἀμετάθετον ἀποτελεσμάτων ἐνέργειαν... ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν, δι'

ὄν αὐτογέννητοι ὑπουργοὶ δύο θεαί- Ἐλπίς τε καὶ Τύχη - διακρατοῦσι τὸν βίον... (αἴτινες) ἀφάτως ἠρέμα συνερχόμεναι τοῖς ἀνθρώποις οὓς μὲν μακαρίους, οὓς δὲ κακοδαίμονας ἀπεργάζονται ἀλογίστως καὶ ἀπρεπῶς. Ἐνώπιον δὲ αὐτοῦ τοῦ determinismus ὁ ἴδιος σεμνύεται ὅτι ὁ δαίμων περιέχουσε εἰς αὐτὸν οὐρανίαν θεωρίαν τῆς ἐξελίξεως τοῦ βίου... καὶ καθὼς καὶ Νεχεψὼ ἐμαρτύρησε λέγων... ἔδοξέ μοι πάννυχον πρὸς ἀέρα / καὶ μοί τις ἐξήχησεν οὐρανοῦ βοή /... Ἐκτὸς ὁμοῦ τοῦ θείου δώρου, ποῦ ἰσχυρίζεται ὅτι ἔλαβε διὰ τῆς βοῆς τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλαχοῦ βεβαιοῖ ὅτι «πολλὰ καμῶν καὶ παθῶν, αὐτόπτης γενόμενος τῶν πραγμάτων, δοκιμάσας συνέγραψα». Καὶ ἀλλαχοῦ: «Καὶ ταῦτα μὲν, ὦ Μάρκε, μετὰ πολλοῦ πόνου καὶ ἐγκρατείας ζητήσας καὶ ἀνευρῶν συνέταξα καὶ τὰς αἰρέσεις ἐξεδόμην. Τοιγαροῦν ἐξορκίζω σε... μὴ ταχέως τινὶ μεταδοῦναι καὶ ταῦτα... ἀμαθεῖ. Καὶ τὰ συντάγματά μου καὶ βίον σοι καὶ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἡδονὴν καὶ ὠφέλειαν παρέξει, ἔάν περ κοσμίως καὶ ἀσφαλῶς ἐνεχθῆς, καθὼς προγγράπται». «καὶ ἀμείβεσθαι δικαίως καὶ ἐμοὶ τῷ εἰσηγησαμένῳ ἀείμνηστον καὶ ἀγαθὴν φήμην ἀπονέμειν... (ἐπεὶ) τὸ τῆς ἀληθείας μέρος ὡς ὑπὸ οὐδενὸς ἀνδρὸς ἐπιλελυμένον αὐτὸς ἐφώτισα».

Ἄλλοῦ μᾶς πληροφορεῖ ὅτι εἶχεν ὑπ' ὄψει τὰς ἀστρολογικὰς πληροφορίας τῶν παλαιότερων, «ὄσα ὁ θεϊότατος βασιλεὺς εἶρηκε Νεχεψὼ ὁ τὴν ἀρχὴν ποιησάμενος τῆς ἰγ' βίβλου... ὁ δὲ σοφώτατος Κριτόδημος ἐν τῇ «Ὁράσει» συνεκτικωτάτη πολλῶν μυστηρίων... ἄλλως τε καὶ ὁ Τίμιος καὶ Ἄσκατιῶν καὶ ἕτεροι πλεῖστοι... καὶ ὁ θεϊότατος Ὁρφεύς... ἀνεύδραν ταῦτα ἐν σκότει τειθησαυρισμένα... (διὸ) ἔδοξέν μοι τῇ βίβλῳ ταύτῃ μυστικῶς προτάξαι... ὅπως οἱ ἀμαθεῖς καὶ θεομάχοι... ὑπαρκτὴν καὶ σεβάσιμον τὴν ἐπιστήμην παραλάβωσιν.

Εἰς τὰ ἑννέα βιβλία τῶν ἀστρολογικῶν ἀνθολογιῶν του καὶ εἰς τὰ συμπληρωματικὰ κείμενα τῶν 23 παραρτημάτων ἐκτίθεται ἡ πολυπλοκωτάτη μέθοδος τῆς διαγνώσεως τῆς τύχης τῶν ἀτόμων. Τοῦτο γίνεται διὰ συσχετίσεως τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας τῆς γεννήσεως, πρὸς τὸν ἀντίστοιχον ἀστέρα τοῦ ζῳδίου τῆς ἡμέρας ἢ νυκτός, τῆς ἀποστάσεως τοῦ ἀστέρος τούτου ἀπὸ τὴν Ἥλιον, τὴν σελήνην καὶ τοὺς λοιποὺς πλανήτας Ἄρην, Ἑρμῆν, Δία, Ἀφροδίτην, Κρόνον. Ἐπίσης διὰ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν σχέσεων πρὸς τὸ μεσουράνημα, τὴν ἀκριβῆ θέσιν, δεξιὰ-ἀριστερά-πλαγίως, ἄνω-κάτω καὶ ἄλλων ὑπολογισμῶν διὰ πολλαπλασιασμῶν, διαιρέσεων, προσθηκῶν καὶ ἀφαιρέσεων τῶν ἀποστάσεων. Αὐτὰ ὡς πρὸς τὴν φύσιν τοῦ περιεχομένου τοῦ συγγράμματος τοῦ Οὐεττίου Βάλεντος.

Ὁ ἐκδότης Dr. P. μεριμνῶν διὰ τὴν ἀθθεντικότητα τοῦ κειμένου πρῶτον παραθέτει εἰς τὴν ὦαν τοὺς ἀριθμοὺς τῶν φύλλων τοῦ οἰκείου κώδικος ἐξ οὗ λαμβάνεται τὸ κείμενον, δευτερον εἰς τὸ πρῶτον παρὰ πόδας τῶν σελίδων ὑπόμνημα καταχωρίζει κατὰ παράγραφον κειμένου τὰ ὅμοια ἢ συγγενῆ κείμενα τὰ περιεχόμενα εἴτε εἰς ἄλλα βιβλία, κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ συγγράμματος εἴτε εἰς τοὺς Appendices —ὡς δεῖγμα γνησιότητος. Εἰς τὸ ἴδιον ὑπόμνημα γίνεται καὶ ἡ συσχέτισις τῶν διαφορῶν θεμάτων, λ.χ. §§46-47, τοῦ βιβλ. II τὸ θέμα 6 (22 Ἰαν. 62) πρὸς τὴν ὁμοίαν διατύπωσιν ἐν App. XI §§90-91, ἐνθα ἡ σύνοδος τῶν ἀστέρων ἢ αὐτὴ καὶ εἰς τὰ δύο κείμενα, ἢ πρόβλεψις ἢ αὐτὴ, τὰ ἀστρα τὰ αὐτὰ περὶ τὸ ζῳδιον, οἱ πλησίον πλανῆται ἀγαθοδαιμονοῦντες, ἀλλὰ ἐναντιούμενοι πρὸς ἀλλήλους, διὸ καὶ ταραχαὶ καὶ μειώσεις. Ἡ διαπραγματεύσις εἰς τὰ δύο χωρία ἔχει ἀντικειμενικὰ στοιχεῖα ταυτόσημα μὲ ἐλαχίστας καὶ ἐπουσιώδεις φραστικὰς διαφοράς.

Εἰς τὸ δεύτερον ὑπόμνημα, τὸ κριτικόν, ὁ ἐκδότης ἔχει συγκεντρώσει ἐπαρκεῖς μαρτυρίας διὰ τὰς διαφοροὺς γραφὰς τῶν κωδίκων ἢ τῶν ἐκδοτῶν, τὰς

παραλείψεις ή συμπληρώσεις, εικασίας ή διορθώσεις διά να έκτιμηθῆ ή φυσικότης τοῦ διαμορφωθέντος κειμένου τῆς έκδόσεως.

Τὸ γλωσσικὸν ὕφος τοῦ Οὐδ. Οὐάλεντος εἶναι ἀπλοῦν ἀττικὸν τοῦ Β' αἰ. μ.Χ. χωρὶς ἐξεζητημένας ἐκφράσεις ή πλοκὴν ἐπιτετηδευμένην, διά τοῦτο καὶ διά τὴν ἀποκατάστασιν αὐτοῦ δὲν νομίζω ὅτι αἱ δυσχέρειαι ἦσαν ὑπερμέτρως δυσβληματικαί.

Οἱ προηγούμενοι ἐκδῶται καὶ ἰδίᾳ ὁ Kroll ἔχουν ἀρκούντως πλουσίαν τὴν εἰσφορὰν τῶν εἰς τὴν ὁμαλὴν ἔκθεσιν τοῦ κειμένου κατὰ τὸ ὕφος τοῦ Οὐάλεντος. Τοῦ ἐκδότη τοῦ Pingree αἱ προτιμήσεις γραφῶν νομίζω ὅτι εὐσταθοῦν γενικῶς. Ἐπὶ πλείστων περιπτώσεων αἱ γραφαὶ καὶ μὴ διορθούμεναι δὲν παρέχουν διάφορον ἔννοιαν οὐσιαστικῶς. Διά τοῦτο δὲν εὐρίσκω σκόπιμον νὰ ἐπισημάνω διάφορον που τρόπον ἀποκαταστάσεως τοῦ κειμένου, ἐφ' ὅσον τοῦτο γενικῶς ἔχει διαμορφωθῆ ὡς νομίζω, ἰκανοποιητικῶς. Μόνον ἐλάχιστα θὰ παρατηρήσω. Εἰς σελ. 138 στιχ. 4-5 «ὄν καὶ ὁ βασιλεὺς Πετοσίρει ἐδήλωσε μυστικῶς, προτιμητέα ἡ γραφή τῶν VS Πετόσιρις, ἀφοῦ πολλαχοῦ ὁ Πετόσιρις, ἐνδείκνυται ὡς θεϊότατος βασιλεὺς Εἰς τὸ βιβλ. I σελ. 1, 7 (Ο) δὲ τοῦ Κρόνου, 2, 21 (Ο) δὲ τοῦ Διός, 2, 31 (Ο) δὲ τοῦ Ἄρεως, 4, 5 (Ο) δὲ τοῦ Ἑρμοῦ, νομίζει ὅτι ὅλα τὰ (Ο) πρέπει νὰ ἀνικατασταθοῦν διά τοῦ (Η), sc. ἡ φύσις τοῦ (ἀστέρου) Διὸς κλπ. Τὸ (Ο) δὲν ἀντιστοιχεῖ πρὸς ὑπονοούμενόν τι οὐσιαστικόν. Καὶ μία ἀπλή ἀπροσεξία: Εἰς τὴν σελ. 339 στ. 21 γράφεται Κιδυνᾶ, ἀλλὰ εἰς τὸν Index auctorum σελ. 456 Κιδηναῖς. Φυσικὰ αὐτὰ εἶναι ἀνεπαίσθητα παροράματα καὶ σημειοῦνται ἀπλῶς διά τὴν τιμὴν τῆς κριτικῆς. Ὁ ἐκδότης Pingree μᾶς παρουσίασεν εἰς τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν πάντα τὰ κείμενα τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὴν παράδοσιν α, τὸ δὲ σύνολον παρουσιάζεται πλούσιον καὶ σχεδὸν ἄρτιον καὶ σαφὲς μὲ τοὺς πίνακας καὶ τὰ πλινθία του καὶ τὰς ἐπεξηγήσεις. Ἄν μετὰ ἐπεξεργασίαν καὶ τῶν Ἀραβικῶν ἀποσπασμάτων τοῦ ἀστρολόγου μας, τῶν λατινικῶν του μεταφράσεων, τῶν Βυζαντινῶν καὶ ἑβραϊκῶν Ἀποσπασμάτων καὶ τῶν μεσαιωνικῶν τοῦ Δωροθέου καὶ Ρητορίου προκύψῃ τι εὐρύτερον θὰ φανῆ εἰς τὸ μέλλον. Ὅμως ἡ δοθεῖσα εὐρυτάτη ἔκθεσις τῶν σκέψεων, ὑπολογισμῶν καὶ τῶν ἀφθόνων ὑποδειγμάτων εἰς τὰ ἐννέα βιβλία καὶ τὰ 23 παραρτήματα δίδουν πλήρη εἰκόνα τῆς «ὑπαρκτῆς καὶ σεβασμίου ἐπιστήμης» τῆς Ἀστρολογίας, τὴν ὁποίαν ἔχομεν διά τῆς παρούσης καλῆς έκδόσεως ἐνώπιόν μας πλήρη.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Menander Sentenzen übertragen von Siegfried Jäkel mit 22 farbigen Tuschezeichnungen von Rolf Münzer, Teubner, Leipzig 1986 σελ. 119 σχήματος 8ου μικροῦ, τιμὴ 28,-M.

Ὁ Μένανδρος, κορυφαῖος ἐκπρόσωπος τῆς Νέας κωμωδίας, διεμόρφωσε τὸ σήμερον παγκοσμίως χρησιμοποιούμενον θεατρικὸν εἶδος τοῦ ἐλαφροῦ δράματος. Τοῦτο τὸ ἐπέτυχε διά τοῦ παραμερισμοῦ τοῦ χροῦ ὡς συντελεστοῦ τοῦ ἔργου. Ἡ παγκόσμιος ἐπικράτησις ἐπειεῦχθη διά τῆς ἐπιδράσεως τῆς τέχνης του ἐπὶ τῶν μιμηθέντων αὐτὴν Ρωμαίων Πλαύτου καὶ Τερεντίου καὶ δι' αὐτῶν ἐπὶ τῶν μεταγενεστέρων Lope de Vega, Calderon, Shakespeare, Molière καὶ Les-